

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

מוסעי

אור

מוסעות החיים למה יש צרות:

במדבר פרק לה (כה) והצילו העדה את־הרצח מי־ד גאל הדם וְהשיבו אתו העדה אלי־עיר מקלטו אשר־נם שמה וישב בה עדימות־הכהן הגדל אשר־משח אתו בשמן הקדש: (כו) ואם־יצא ויצא הרצח את־גבול עיר מקלטו אשר־ ינום שמה: (כז) ומצא אתו גאל הדם מהוין לגבול עיר מקלטו ורצח גאל הדם את־הרצח אין לו דם: (כח) כי בעיר מקלטו ישב עדימות־הכהן הגדל ואחרי מות־הכהן הגדל ישוב הרצח אלי־ארץ אחרת:

חודשים עם גבס ואז נבצע את הניתוח". יום הביקורת נקבע לנו ליום ראשון לאחר שבועיים. ביום שישי שלפני אותו יום ראשון, בצורה פתאומית, לא יודע מאיפה, הרגשתי פתאום בליבי שישנם לא מעט דברים שקרו לי בזמן האחרון לא כל כך טובים ואולי זה קורה בגלל שמישהו מקפיד עליי. ניסיתי לחשוב במי פגעתי ואז נזכרתי באחת השכנות שעושה לי פרוץ כועס מאוד כשאני עובר לידה, וכשאני אומר לה שלום היא לא עונה לי. ניגשתי לביתה, דפקתי בדלת וביקשתי אם אפשר שהיא ובעלה ייצאו לחצר כי אני רוצה לדבר איתם. לאחר שהתיישבנו בחוץ, בלי הקדמות מיותרות אמרתי לה: "את מקפידה עליי. והיא ענתה: "נכון, אני מקפידה עליך". שאלתי: "למה? מה עשיתי לך?", והיא ענתה: "לפני כמה זמן כתבת כתבה בפורום היישובי שפגעה בי, אמרתי לה: "אני מבקש סליחה, ממש לא התכוונתי לפגוע ולא חשבתי שהדברים שלי פוגעים, אבל אם נפגעת וכנראה שנפגעת אני מבקש סליחה מכל הלב". והיא אמרה: "אני לא סולחת לך". פרצתי בבכי ואמרתי: "אני ממש מבקשת סליחה, באמת שלא חשבתי שהדברים פוגעים ולא התכוונתי לפגוע, אני מתחנן שתסלחי לי". בעלה הסתכל על הסיטואציה המוזרה שהתרחשה מול עיניו ואמר לה: "את לא רואה שהיא מצטערת מכל הלב? תסלחי לה, היא לא רעה". אז היא אמרה: "אתה יודע מה? אני סולחת לך מכל הלב! ותיזהרי בפעם הבאה בדברים שאתה כותב". הודיתי לה על הסליחה וחזרתי לביתי בהרגשה שאבן גדולה נגולה מעל ליבי. כשילדיי הגדולים חזרו מבית הספר אמרתי להם שביום ראשון הם באים איתי לביקורת של ניצן בבית החולים, כאילו הרגשתי שהולך להתרחש משהו מיוחד בבית החולים. ביום ראשון כשהגענו לבית החולים, הרופא האורתופד ששחרר אותנו מבית החולים לפני כשבועיים, קיבל אותנו והוא הוריד לניצן את הגבס ושלח אותה לצילום. כמובן ששתי אופציות הטיפול עמדו ברקע. כשניצן חזרה הרופא כנראה קיבל את תוצאות הצילום למחשב. הסתכלתי עליו, תוך כדי כך שהוא מקרב את מסך המחשב אליו ושוב מרחיק אותו ושוב מקרב, תוך כדי כך שהוא מסתכל עליו במבט מופתע, ואז הוא מתקשר לשני רופאים נוספים שיגיעו למקום. הרופאים מתלחשים ביניהם, ושוב מקרבים ומרחיקים את מסך המחשב, ובשלב מסוים כולם מחייכים ושני הרופאים הולכים לדרכם. הרופא קורא לי אליו ואומר לי: "דבר כזה לא ראיתי מעולם, ואני כבר לא מעט שנים אורתופד. איך קוראים לזה אצלכם הדתיים? נס. אז יש

שאלות:

א יש לשאול מדוע התורה תולה את הגלות של הרוצח במיתת כה"ג? **ב** עוד יש לשאול מדוע לגרום סיכון לכה"ג הרי בגלל זה שהתורה תלתה שחרורו של הרוצח מעיר מקלט במיתת כה"ג הרוצחים יתפללו על מיתתו בקיצור ימים בכדי להשתחרר? **ג** מה המסר בשם הפרשה מסעי?

דרכו של עולם:

כאשר נתבונן באורח חיי האנושות נראה כי אין האדם זהיר מספיק עם אשתו או חבריו או בקהילתו או בעבודתו לחשוב על כל צער שגורם במעשיו או דיברו לזולת, וגם אם הוא רגיש לכך ונוהר אך כאשר רואה שיש איזו מצוקה לזולתו אינו מרגיש חובה לסייע בידו ולמנוע ממנו את הצער או המצוקה ומתעלם ממנו למרות שביכולתו לסייע, ועוד יותר ברור שלא עולה על דעתו להרבות בתפילה עבור חברו שינצל מאותה צרה ומצוקה, בהיות וכל אדם חיי את חייו מתוך ידיעה שלכל אדם יש לו צרות משלו ולא שת ליבו לכך [בשפת העם כל אחד והחבילה שלו], אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו עד כמה הדבר חמור ועד כמה חובתו של כל אדם להיות זהיר ונוהר שלא לצער את הזולת וק"ו את אשתו וק"ו את הוריו, ויותר מכך שצריך לסייע כפי יכולתו, ואפילו להתפלל עליו שינצל מאותה מצוקה, אחרת ח"ו עלול לגרום רעה לו ולבני ביתו רח"ל מפני הקפידה של הזולת כאשר נבאר.

נפגעה מהכתבה והילדה ריסקה את הרגליים:

נפתח בסיפור פלאי. מספרת בעלת המעשה לפני מעל עשר שנים ילדינו יצאו לשחק בשבת בצהריים במתבנים של החציר של הפרות הנמצאים סמוך לביתנו. בשלב מסוים שמענו צרחות אימים וראינו את ילדינו הגדולים, שחר ואופק, סוחבים את אחותם הקטנה, ניצן, על הידיים כשהיא צורחת ובוכה מכאב. התברר שהם שיחקו בגובה של בין שישה לשמונה מטרים, ואז הם עשו תחרות קפיצות וניצן הקטנה קפצה במקום על ערימת חציר על רצפת בטון. כתוצאה מכך שני העקבים שלה התרסקו והעצמות נכנסו לה מהעקב לתוך הרגל. הזמנו אמבולנס ואני נסעתי איתה לבית החולים, הרופא שקיבל אותנו שלח אותה לצילום ולאחר הצילום הוא גיבס אותה בשתי הרגליים. היינו איתה כמה ימים בבית החולים ושחררנו הביתה כשניצן מגובסת בשתי רגליה. לפני שיצאנו הרופא אמר לנו: "עוד שבועיים תחזרו לביקורת, ואז ישנן שני אפשרויות שקיימות במקרה שלה. אופציה ראשונה – לעשות ניתוח שלאחריו היא תתאושש כמה חודשים עם גבס, ואופציה שנייה – שהיא תהיה כמה

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

אזתנו מסעי לרמז על מסעות החיים של האדם נגזרים ממעשיו שיש עליו קפידות של אחרים.

מעשה עם הרב חיים קנייבסקי שצריך לחשוש מתפילת אחר:

בדומה לכך מובא בספר "דרך שיחה" לגר"ח קנייבסקי שליט"א בח"א בפ' חיי שרה: מעשה שהיה בכלה זמן נישואיה נקבע ליום ט"ו באב. הכלה מתגוררת עם אביה האלמן, וקיבל האב הודעה על מחלה קשה שפקדה אותו. ניגש האב אל בתו הכלה ובקשתו בפיו לדחות זמן נישואיה בשנה, באומרו לה שאם תעבור לביתה החדש לא יוכל להסתדר בכוחות עצמו. תגובת החתן היתה "תיגשי לרב, ומה שיאמר לך כך נעשה". השאלה הגיעה לרב שליט"א והכריע בה לפי האמור במסכת מכות (י"א, א') שכיון שהרוצחים בשגגה שגלו לערי מקלט משתחררים במיתת כהן גדול, "אמותיהן של כהנים היו מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו", וגם בנידון הנ"ל, אם נעכב את החתן מלישא את כלתו, הרי הוא יתפלל בסתר לבו על חותנו שימות. **שאלו:** לכאורה הרי אמרו בגמ' שמה שמועיל התפילה כיון שהיה לכה"ג להתפלל ולבקש רחמים על בני דורם שלא יכשלו ולא ביקש, אי"כ הכה"ג הוא גורם ברציחות, ומה עניינו לכאן? **והשיב** גם כאן האב הוא גורם, כי למה ביקש שידחו החתונה.

מאה קולות כנגד מאה יבבות של אם סיסרא:

עוד יותר מבואר בתוספות 3. מסכת ראש השנה דף ג' ע"ב בשם הערוך שטעם למנהג זה של מאה תקיעות היינו כנגד מאה פעיות מאה יבבות שיבבה אם סיסרא. וראיתי בספר הסכת ושמע לבאר בשם המגיד הגאון ר' שבתאי יודלביץ זצ"ל בשם רבו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל שראוי לעצור לרגע ולהתבונן האם היתה כאן מלחמה הוגנת, האם סיסרא יצא להגן על מולדתו מפני הצר הצורך עליה ומבקש לכובשה, לא ולא סיסרא ביקש להשמיד את הכל ולעקור את ישראל, ואומנם לולא השי"ת שהיה לנו ולחם את מלחמתנו היה עולה זממו בידו, שכן בדרך הטבע לא היה סיכוי לעמוד כנגד צבאו האדיר, ומעתה נשאלת השאלה למי אכפת בכלל מדמעוניה של אם סיסרא אמו של רשע מרושע זה אשר עשה מלחמה נגד ישראל להורגם, בנה המושחת נלחם בישראל ומצא במלחמה את מותו והיא מייבבת את מי זה מענין ומה זה נוגע לנו? אך מבאר הרב יסוד מוסד רואים אנו כי אין הדבר כן אנו רואים שמלאך עומד וסופר כל יבבה ויבבה והמלאך רשם פעם אחת ושוב יבבה ורשם פעם שניה וכן הלאה עד שהגיעה למאה יבבות ונרשם מנין זה לפני הקב"ה ועד היום עדיין צריכים אנו להעמיד זכויות כנגד אותן יבבות אשר נגרמו בעטיים של ישראל מאה תקיעות כנגד מאה יבבות, איזה רושם נורא עשו אותן בכיות לפני הקב"ה נורא ואיום להתבונן עד היכן מגיע כוחן של בכיות כוחן של יבבות למרות שנגרמו בגלל רשעות בנה, ומכאן אנו למדים קל וחומר מאם סיסרא שאת בכייתה צריך לבטל על ידי מאה תקיעות שופר, על אחת כמה וכמה שגדול רוב הוא כוחה של אם יהודיה אשר בוכה ומתפללת על הצלחת בניה שאותן דמעות לא ניתן למחוק כלל וכלל.

לנו פה נס. הילדה יכולה לשים נעלי ספורט וללכת. הצילום מלפני שבועיים מראה רגליים מרוסקות, והצילום מהיום מראה רגלים שלמות. לא מבין איך זה יכול להיות". לקחתי את ניצן על הידיים והיכתי לעצמי, וראיתי בעיניי מה כוחו הקשה של הקפדה, ומהי כוחה של מחילה.

מקור העונש בגלל קפידה:

אחד הדברים המפורסמים בציבור הוא נושא חומרת הקפידה של הזולת שיש בזה סכנה, ומקור הדברים מציווי התורה יתום ואלמנה לא תענון 1. כי יצעק אלי השם יתברך מביא על אותו אדם עונש חמור, ודרשו חז"ל לא רק יתום ואלמנה אלא כל אדם אלא שהפסוק מדבר בחלשים שהדבר מצוי, וכן לא רק אם יצעק נענש על גרימת הצער אלא שכאשר המצטער צועק השם יתברך מזדרז להעניש. ללמדנו שכל צער שאדם גורם לזולת יש עליו קפידה ותפילת המצטער גורם לקטרוג בשמים עליו.

מעשה עם הרב שטיינמן:

ואכן מעשה נורא שהתרחש בשנת תשע"ו כאשר בא אדם לבקש עצה כדת מה לעשות על מצוקה גדולה שהיה שרוי בה ובמבוכתו עמד בחוץ וביקש מאחד ממקורבי מרן זצוק"ל שיציג את הנושא לפניו וכך הייתה השאלה **כיוון שבביתו ישנם כמה ילדים שהגיעו לפרקם ואינם מוצאים את זיווגם פשפש במעשיו ועלה כי הייתה בשכנותם אלמנה אחת שהתנגדה לבנייה והרחבה שהם עשו והדבר היווה לה הפרעה והם בנו וציערו אותה** ומאז כבר הסתלקה לבית עולמה, כעת הם שואלים אם עליהם לעלות לקברה ולבקש מחילה בפיוס כדן, והאם הדבר יוכל להועיל להם להסיר את הצרה מעליהם, מרן זצוק"ל שמע את השאלה והחל להיאנח בקול גדול אוי וויי צער של אלמנה ד' ירחם כשהוא חזר על זה מספר פעמים, כשחזר אותו שהציג את השאלה ושאל מה לומר להם לעשות למעשה, חזר **שוב מרן זצוק"ל שלצער אלמנה זה אש אוכלת ולא תמיד אפשר לתקן**, אותו מקורב יצא משם חיוור כסיד בלא יכולת לענות לשואל את התשובה המרה.

מדוע תלה הגלות במות הכה"ג, ואמו מביאה להן אוכל:

ובזה נבוא לביאור פרשתנו שהדבר יותר חמור, הנה מבואר במסכת מכות דף יא ע"א 2. אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו. ושואלת כיצד יתכן שתפילת הרוצחים על כה"ג יכולה להשפיע על מיתת כה"ג הרי לא עשה להם דבר? ומתרצת כיון שהיה לו להתפלל על בני דורו שלא יכשלו, **ולכן יש עליו תביעה וקפידה** ויכולים להתפלל על מיתתו ותתקבל תפילתם, ולכן אמותיהן היו מספקות להם מזון לרצות את הרוצחים שלא יתפללו, **הראת לדעת** עד כמה מדוקדקת ההנהגה השמימית שלא רק כאשר יש ביכולתו של אדם לעזור בגופו אלא אפילו אם יכול בתפילתו להועיל יש עליו קפידה וממילא יש מקום שתחול הענישה על כך ולקצר ימיו בעבור תפילתם של הרוצחים, וק"ו כאשר יש סיבה יותר חזקה כגון שציער את חברו או את אשתו או הוריו שברור שהדבר מאוד חמור ויש בזה סכנה גדולה כדנבאר. ובה נבין ששם הפרשה מלמד

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

מעשה רב כהנא ורבי"ח ועונשו:

וגדולה מזו מצינו במעשה דרבי יוחנן ורב כהנא במסכת בב"ק דף קי"ז 4. כשעלה רב כהנא לארץ ישראל והלך ללמוד אצל רבי יוחנן והיה מקשה על דבריו ומרוב חריפותו רצה לראות אותו והרים את גבות עיניו וכיון שהשפה של רב כהנא הייתה שסועה חשב שצוחק עליו ונפגע ממנו והקפיד עליו ומת. ומה מבהיל הדבר שהרי רב כהנא לא עשה מאומה מה פשעו ומה חטאתו על שפתו השסועה שנדמית לרבי יוחנן כלועג ומחייך ובגלל כן חלשה דעתו העל כך מגיע עונש לרב כהנא פשיטא שהוא חף מפשע? אלא ודאי כיון שעל ידו נגרמה חלישות הדעת לרבי יוחנן נכוה רב כהנא, העולה מן הדברים שלא רק הפוגע בחברו בידים אלא אפילו אם פוגע בחברו על ידי גרמא דגרמא ושווג גמור הוא כל שעל ידו באה הפגיעה נכוה באש ההיא. וכן כבר סיפרנו את מעשה של רב רחומי במסכת כתובות דף ס"ב ע"ב. וכן דרשת חז"ל על ענישת בנימין שבגלל שנמצא הגביע אצלו אחיו קרעו בגדיהם לכן נענש שמרדכי מיוצאי חלציו יצטרך לקרוב בגדיו, למרות שלצער אינו אשם.

מעשה עם הב"ח והמגלה עמוקות:

כאשר סיים הב"ח לכתוב את ספרו שלח את החיבור בידי שליח אל המגלה עמוקות כדי שזה יעיין בו ויתן לו את הסכמתו היה זה ביום י"ד בניסן ערב חג הפסח בשעה שרבי נתן התעסק באפיית המצות כשהגיש לו השליח את הספר ביקשו רבי נתן להניחו בצד עד אשר יתפנה מעיסוקיו חזר השליח אל הב"ח שחקרו בפרוטרוט מה אמר למגלה עמוקות ומה השיבו הלה כשסיפר השליח על תגובתו של רבי נתן נשבר ליבו של הב"ח בקרבו אם צדיק זה לא התפנה מיד לחידושיי אמר לעצמו סימן הוא כי לא כיוונתי לאמיתתה של תורה ולא למדתי תורה לשמה הב"ח שקע בעצבות כבדה וכבר התכוון להעלות באש את כל חידושי. בשמים ראו את צערו של הב"ח ונוצרה קפידה קשה על המגלה עמוקות בגלל הצער העמוק שהסב בעקיפין לב"ח נגזר עליו בבית דין של מעלה כי יסתלק מהעולם אלא שאז הרגיש בעל המגלה עמוקות בעגמת הנפש שנגרמה בעטיו לב"ח הזדרז ונסע לביתו לפייסו ולבקש את מחילתו רק אז הוסרה מעליו הגזירה.

הילד הפלא שנענש להישאר נמוך:

ובדומה לכך מסופר על רבי דוד מקרלין אשר רבי חיים עוזר כתב עליו זקן ההוראה בדורו התפרסם כעילוי גדול בקטנותו, היהדות ברוסיה ובפולין לא פסקו מלדבר על העילוי הקטן וסיפרו ניסים ונפלאות על תבונתו הרבה ועל מוחו החריף. היה נמוך קומה ותלה הדבר במה שפגע בקטנותו את רבי דוד טבלי כפי שהובא בספר תולדות לקהילת פינסק קרלין שבעודו ילד נזדמן ר' דוד קארליניר לברייסק שעה שהגיע לשם הגאון ר' דוד טבלי לקבל את הרבנות באותה עיר, אותו גאון ר' דוד טבלי דרש בהלכה לפני הלמדנים שבעיר והילד דוד זה שנודע לאחר שנים כר' דוד"ל קארליניר עלה על הספסל בבית המדרש והקשיב לדברי ר' דוד טבלי, כשהגיע ר' דוד טבלי להצעת מסקנותיו הקשה לו דוד"ל הקטן קושיא וסתר בזה את כל בנינו, הגאון ר' דוד טבלי ירד מעל הבימה נשק לילד ואמר לו כי קושייתו צודקת, אך דע לך ילדי הקטן שלא

התנהגת בדרך ארץ אין לסתור דברי הדורש בפני קהל רב והיה רבי דוד"ל מקרלין אומר מחמת קפידה זו נשארתי כל ימי נמוך.

נענש בגלל שחלק על רבי יצחק אלחנן:

וכך סיפר מרן רבי יחזקאל אברמסקי פעם אחת עסקתי בעניין מסויים שבו חיווה את דעתו הג"ר יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל, דעתי היתה שונה מדעתו וחלקתי על דבריו, באותו בוקר נכנסו הבולשביקים לעיר שהייתי בה נמלטתי לבית אחד שבו התגוררה אשה אלמנה חפשתי ספר ללמוד בו ולא מצאתי ושאלתי את האלמנה אם תוכל להביא לי ספר תחילה השיבה שאין לה שום ספר בבית אך מאוחר יותר נזכרה שעל אחד הארונות מונח ספר שהושאר בידה לפני זמן רב על ידי מאן דהו. נטלתי את הספר לידי ולמרבה הפלא היה זה אחד מספריו של ר' יצחק אלחנן כאשר פתחתיו נפתח הספר במקום שבו הוא דן בנושא שחלקתי עליו מיד הבנתי שהגזירה נגזרה ועוד היום אתפס וכך היה עברו שעות מועטות והבולשביקים עצרוני והגלו אותי לסיביר. לילה אחד לאחר חדשים ארוכים של שהייה במחנה בסיביר בשוכבי על דרגש העץ שניתן לאסירים ישנתי וראיתי בחלומי את רבי יצחק אלחנן מסתכל עלי ומחייך משהקיצתי נגשתי אל עורך דין שהיה שם ואמרתי לו ראה היום אשתחרר וכך באמת היה אותו יום ערב יום הכיפורים היה ובשעות הצהרית באו והודיעו לי שאני משוחרר.

סיפור מרגש ומפחיד

סיפור מרגש ומפחיד שהתפרסם בויליאמסבורג שבארה"ב בשנת ניסן תשע"ז, סיפר בהתרגשות על חלום שחלם לפני חג פורים האחרון, ובחלומו מופיע שותפו לשעבר שביקש ממנו סליחה מדובר על שותף שהיה לו לפני שלושים וחמש שנים ונפרדו במריבה וגם לאחר שנפרדו והלך החולם לחפש עבודה אחרת הלך השותף וקלקל לו ופוטר מהעבודה וגרם לו צער והקפיד עליו שלא ימחול לו לעולם, ואכן כעבור שלושים וחמש שנה בא אליו בחלום לבקש סליחה אך לא הסכים למחול למרות שחזר החלום כמה פעמים ולבסוף השותף בא גם לבנו בחלום וביקש ממנו שילך לבקש סליחה מהשותף וישלח לו משלוח מנות וירצה אותו אך לא הועיל וניסה לדבר עם רבנים שישפיעו עליו למחול לאבא שלו ולא הסכים ולבסוף האדמו"ר מז'ימיגראד - וויליאמסבורג, הצליח להשפיע עליו למחול ולסלוח רק אז הכל נרגע.

סיפור עם הרבי מחב"ד

זוג שהיו חסידי חב"ד ולא זכו להיפקד וכמובן עשו את כל הטיפולים ששייך לעשות והלכו לכל הרופאים המומחים ולא עזר דבר, ותמיד כשהלך לרבי מחב"ד מכניס בין בקושתיו לזכות להיפקד והרבי על הכל היה משיב חוץ מהנושא של ילדים, פעם הוזמנו ליחידות עם הרבי וכמובן דיברו עם הרבי על כל בקשותיהם ועל הכל יעץ ובירך אך על הבקשה הכי חשובה לזכות לילדים התעלם מהם, ואז האשה התפרצה בבכי למה הם לא יזכו לבנים והרבי השיב כיון שיש עליכם קפידא, כאשר יצאו התחילו לחשוב עד שנזכר הבעל בהיותו בחור פעם נסעו לחתונה בקנדה וארגנו אוטובוס לבחורים והוא היה כמובן וכיון שהנסיעה הרבה שעות הלכו לישון בדרך אחד

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

את המעשה וצעק עליהם והביאו לו את המים ולאחר שנטל אמר לו שלא מוחל לו לעולם, ולכן מיד החליט שחייב לבקש ממנו סליחה ובהיותו מתגורר באותה שכונה הלך אליו וניסה להזכיר לו את המעשה והשיב שברור שהוא זוכר ולא מוחל לו, אך התחנן על נפשו ושהרבי אמר לו ללכת לבקש סליחה אמר לו שבגלל הרבי הוא ימחל לו, ובאותה שנה זכו להיפקד.

התלמידים היה מאוד ירא שמים שהיה מקפיד להניח מים ליד מיטתו ולא פוסע אפילו פסיעה וגם לא מדבר לפני נטילת ידיים ולכן הניח בסמוך למקומו קערה עם מים, וכאשר נרדם חמד לצון לעשות צחוק ממנו לקח לו את הקערה ונראה מה יעשה, לאחר שהתעורר לא מצא אותו בחור את המים וכיון שגם אינו מדבר רק צעק נו נו והתחילו לצחוק עליו והיה צער גדול מזה עד שהנהג ראה

מוסר השכל

מכאן עלינו להבין ולהפנים כל זוג שבונה את ביתו על אדני התורה והיראה צריך להציב לפניו תמרור אדום להיות זהירים וזהירים שלא לגרום שתהיה איזה קפידה עליהם הן בין בני הבית או במשפחה או השכנים או בחברה, ולא רק כאשר מצערו ומזיקו אלא אפילו כל שיכול לסייעו ואינו מסייעו, ואפילו כל שיכול להתפלל עליו ואינו מתפלל עלול הדבר לתת מקום לקפידה של הזולת לחול עליו ועל בני ביתו ולעורר עליהם מידת הדין גם בהיותו צדיק וישר והדבר יכול לגרום לכל מיני צרות, ולזאת חובתנו לתת את דעתנו ולהיות רגישים מאוד מאוד כלפי הזולת שלא לצער את הזולת וק"ו את אביו ואמו, ובפרט עם נשים וק"ו אשתו אשר דמעתן מצויה אפילו תהיה כוונתו לשם שמים, וירגיל עצמו לדבר בנחת ובכבוד ולא ישתלח בפיו בדברי גנאי הפוגעים כי נפשם של הנשים מאוד רגישה, ולמרות שיש בני אדם משתמשים בכל דבר לומר אני מקפיד עליך וכדומא, אין בכך חשש אלא אם כן יש סיבה מוצדקת להקפדתו, וגם דבר שאינו יכול לתובעו בבית דין רק אז יש מקום לחשוש לקפידה, אבל דבר שיכול לתובעו בבית דין או בלי שום סיבה מוצדקת אין לחשוש ואדרבא המקפיד הוא שניזוק כדברי חז"ל המוסר דינו לשמים הוא נענש תחילה, ולכן המזהיר והנזהר ירבה שלומו כנהר וישכון בטח הוא וכל בני ביתו ברוב טובה וברכה ששון ושמחה כל הימים אמן ואמן.

מקורות:

1. הנה כתוב בשמות (פרשת משפטים) פרק כב פסוק (כא) כִּלְאִמְנָה וְיָתוּם לֹא תַעֲנוּן : (כב) אִסְעִינָה תַעֲנָה אֹתוֹ כִּי אִם-צָעַק אֶלַי שָׁמַע אֲשַׁמְעַ צַעֲקָתוֹ : (כג) וְהָרָה אִפְּי וְהָרִגְתִּי אֶתְכֶם בְּחָרֶב וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֲלֵמְנוֹת וּבְנֵיכֶם יִתְמָיִם : (כד) אִסְחָבְל תַּחֲבֵל שְׁלֵמַת רֵעֶךָ עַד-בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁבְּנוּ לוֹ : (כו) כִּי הוּא כְסוּתָה כְסוּתוֹ לְבִדְיָה הוּא שְׁמֵלְתוֹ לְעָרוֹ בְּמָה יִשְׁלָב וְהָיָה כִּי-צָעַק אֶלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי-תַחֲנוּן אָנִי : ואמר חז"ל **במכילתא דרבי שמעון בר יוחאי שמות (פרשת משפטים) פרק כב פסוק (כא)**. אלמנה ויתום אין לי אלא אלמנה ויתום מנין לרבות כל אדם ת"ל כל [לא תענון אם כן למה נאמי אלמנה ויתום ממחר אני ליפרע על ידי אלמנה ויתום יתר מכל אדם. **וכן פרש"י (כא)** כל אלמנה ויתום לא תענון. הוא הדין לכל אדם, אלא שדבר הכתוב בהווה, לפי שהם תשושי כח ודבר מצוי לענותם : **עוד אמרו במכילתא דרבי ישמעאל משפטים מסכתא דנזיקין פרשה יח** כי אם צעק יצעק אלי שמוע אשמע צעקתו. יכול כל זמן שהוא צועק אני שומע, ואם אינו צועק איני שומע, תלמוד לומר שמוע אשמע [צעקתו, מכל מקום הא מה תלמוד לומר כי אם צעוק יצעק אלי], אלא ממחר אני ליפרע על ידי שהוא צועק יותר ממי שאינו צועק. ללמדנו שכל צער שאדם גורם לזולת יש עליו קפידה ותפילת המצטער גורם לקטרוג בשמים עליו.

עוד מבואר במסכת מכות דף יא ע"א במשנה לפיכך, אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות, כדי שלא יתפללו על בנייהם שימותו. ובגמרא. מנא הני מילי? אמר רב כהנא, דאמר קרא וישב בה עד מות הכהן הגדול, וכתוב כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול, וכו'. לפיכך אימותיהן של כהנים וכו'. **טעמא דלא מצלו, הא מצלו מיייתי**, והכתוב כצפור לנוד כדרור לעוף כן קללת חנם לא תבא. אמר ההוא סבא, מפירקיה דרבא שמיע לי **שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו**.

2. **מבואר בגמרא** ששואלת כיצד יתכן שתפילת הרוצחים על כה"ג יכולה להשפיע על מיתת כה"ג הרי לא עשה להם דבר? ומתרצת כיון שהיה לו להתפלל על בני דורו שלא יכשלו, **ולכן יש עליו תביעה וקפידה** ויכולים להתפלל על מיתתו ותתקבל תפילתם, ולכן אמותיהן היו מספקות להם מזון לרצות את הרוצחים שלא יתפללו. **וכן פרש"י במסכת מכות דף יא ע"א** שהיה להן לבקש רחמים על דורן, **הלכך לאו קללת חנם היא. וכ"כ בתרגום יונתן במדבר (ל"ה כ"ה)** כתב שעל הכהן גדול מוטל בעת שהי נכנס ביום הכיפורים לפני ולפנים לקדשי קדשים להתפלל שלא יהי בישראל לא עון ע"ז ולא ג"ע ולא שפיכות דמים. **וכן המהרש"א בחידושי אגדות מסכת מכות דף יא ע"א** שהיה להן לבקש רחמים על דורן כו'. **ודבר זה תלוי יותר בכ"ג** שכך היה תפלתו ביוה"כ על כפרת עון שתבטל הגזירה שלא יהרג גם שהרשעים ישוּבו מעונם ותיבטל מהם גזירה רעה כהיא דר' זירא בפי אד"מ וק"ל:

3. **עוד יותר מבואר בתוספות מסכת ראש השנה דף לג ע"ב וז"ל בא"ד** ובערוך פי' שהיו עושין כן שפי' בערך ערב דהלין דמחמרי [ועבדי] שלשים כדיתבין ושלשים בלחש ושלשים על הסדר כנגד מאה פעיות דפעיא אימיה דסיסרא ע"כ. והנה מדאורייתא מצד עיקר הדין די היה בשלושים תקיעות ומדוע איפוא נתקנה התקנה להוסיף עד מאה תקיעות, ועל כך **מבארים התוספות בשם הערוך דטעם למנהג זה של מאה תקיעות היינו כנגד מאה פעיות מאה יבבות שיבבה אם סיסרא** כאשר בושש לבוא לאחר שנהרג במלחמתו עם ישראל כמבואר **בפסוק שופטים ה-כח** בעד החלון נשקפה ותייבב אם סיסרא בעד האשנב מדוע בושש רכבו לבוא מדוע אחרו פעמי מרכבותיו.

4. במעשה דרבי יוחנן ורב כהנא **במסכת בב"ק דף ק"ז** רבי יוחנן גברא סבא הוה ומסרחיה גביניה [גבות עיניו גדולים ומכסים עיניו רש"י] אמר להן דלו לי עיני ואחזייה [שרצה לראות את רב כהנא] וכו' חזא דפרטיה שפותיה [נקרעה שפתו על ידי מכה רש"י]. סבר אחוך קמחיך בי חלש דעתיה ונח נפשיה דרב כהנא ע"כ.

החזתם בברכת שבת שלום ומבורך.

הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל